

Universitat de Girona
Biblioteca

De la parcería y 'l judici de desahuci

(Resposta á D. Joan Martí y Miralles)

per

Emili Saguer y Olivet

Doctor en Dret civil y canónich
y Notari de la ciutat de Girona

GIRONA

ESTABLIMENT TIPOGRÁFICH DE PACIÁ TORRES

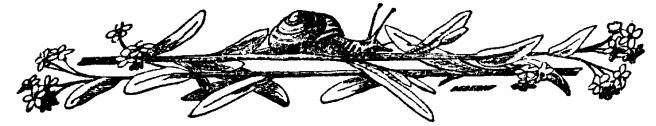
Plaza de la Constitució, núm. 9

1906

Antecessores

El fons jurídic antic de la UdG

Am el molt respect
advocat D. Martí y Miralles
Mas, del nostre cas
i considerem
D. J. Autor

DE LA PARCERIA Y 'L JUDICI DE DESAHUCI

Deu 'ns lliuri de pretendre seguir pels seus llarchs viarans, al nostre ilustrat contrincant D. Joan Martí y Miralles, en la réplica que deixa escrita pera impugnar lo nostre opúscol sobre la parceria y 'l judici de desahuci.

Aném en brevíssims termes, á donar resposta á la seva llarga y erudita réplica. Mes per ferho, creyém que no hi ha cap necessitat de transcriure la quasi totalitat de lo dit pel Sr. Martí y Miralles. No som advocats d' aquells que cobran per fullas, ni creyém que deixin de ser cops cómichs aquells d' un advocat que coneguerem, que al ser consultat per algun pagés, els hi advertía que lo parer valdría una pesseta si sols se servía pera resoldre 'l cas d' un llibre petit, més que

si volían que fullegés lo llibre gros, allavors s' en farien dos pessetas. Els que 'ns han llegit, y els que ab profit é interés poden llegintse, no son gent que necessitin que s'els hi refresqui tant la memoria, donchs, uns son més competents que nosaltres, y tots son quant menys personas ben iniciadas en las qüestions jurídicas. Per altre part, lo tenir de donar á la réplica ó á la dúplica molta major extensió que á n' el primer escrit, nos fa l' efecte de que lo propi autor considera que l' adversari ha destruit las sevas principals possessions. Com nosaltres no ho considerém pas aixís, per aixó no sentím necessitat de ser gayre llarchs, ab tot y á n' aixó portantse lo tenir de contestar tant extensa réplica, no seguint en aquest punt á n' el senyor Martí y Miralles, que més que llarch, ha sigut llarguíssim.

Comensém donchs fent feyna.

I

No vol de cap manera admetre lo senyor Martí y Miralles, l' explicació per nosaltres donada de la lley *Si merces*, ó sia, del párrafo 6-lley 25-titol 2.º, llibre 19 del Digest. Segons lo senyor Martí, tan sols per nosaltres s' ha sostingut, que á tenor de la predita lley, pu-

gués esser reputat arrendament lo colonat parciari, y que 'n dit text fos empleada la paraula colon com á sinónima de la paraula arrendatari. Aixó diu lo senyor Martí en una part de la seva réplica, ó sia, quan l' hi convé embestir fort pera dirnos que som molt originals en las nostras teorías. Però quan altre volta sent de sitj de arremetre ab furia contra lo dit per nosaltres, de que lo senyor Brocá tant sols exposa pero no rahona la seva opinió favorable á la doctrina d' esser la parcería un verdader contracte d' arrendament, allavors, oblidant lo dit més amunt, ens diu que precisament lo senyor Brocá donant la demostració tot seguit de l' afirmació, s' apoya, á mes de la jurisprudencia, en la citada lley *Si merces*. Quedém donchs, que, segons confessió del mateix senyor Martí y Miralles, no fou tant originalíssima la nostra manera d' entendre la repetida lley romana. Quan menys tenim un company, per cert ben autorisat, y que 'ns té guanyada la preferencia en la recta inteligencia de la lley, y á n' aquí, per consegüent, avans que á nosaltres serán en tot cas d' aplicació 'ls mots tant *falaguers* que 'ns dedica lo company senyor Martí. Mes llógica, molta mes llógica senyor Martí, se necessita, pera ensenyarne á n' els altres, y pera volguer tant fortament reblar lo clau. Consti, no obstant, que al dir com diguerem, que lo senyor Brocá no rahonava la seva opinió, tant sols voliam dir que no s' extenia en consideracions pera probar la seva afirmació, donchs dit se está que 'ns constava venia per ell apoyada en la lley romana *Si merces*, que de cap manera vol entendre lo senyor Martí y Miralles.

La sinónimia que nosaltres, y ab nosaltres quan menys lo senyor Brocá, havém vist entre las paraulas colon y arrendatari, s' observa en quasi totas las lleys

que integran lo citat títol del Digest (2.º del llibre 19), siguent suficient nomenar lo páragraf 3, lley 9, la lley 14, y lo páragraf 5, lley 60.

A pesar de tot lo dit pel senyor Martí y Miralles, veyém claríssim, que de conformitat á n' el páragraf 6 de la lley 25, llibre 19 del Digest, y per consegüent segons dret romá, que es dret de Catalunya, d' arrendataris n' hi han de dos classes, uns que arrendan en diner, y altres á parts de fruyts, siguent els dos propiament arrendataris, y nomenantse tals, com també colons, d' una ó altre manera indistintament, sisquera als últims s' els conega específicament ab lo nom de colons parciaris, sobre tot quan se vol fer esment del diferent regíment jurídic á n' ells aplicable en cas de perdua de la cullita. Volém, altre volta, copiar lo tant discutit text, que diu aixís, segons la traducció den García del Corral: «La fuerza mayor, que los griegos llaman fuerza de Dios, no debe ser perjudicial al arrendatario, si hubiesen sido lesionados los frutos más de lo que es tolerable; de otra suerte, el daño moderado debe soportarlo con ánimo sereno el colono, al cual no se le quita la inmoderada ganancia. Pero es claro que hablamos del colono que tomó en arrendamiento por dinero contado; de otro modo, el colono aparcerero, comparte con el dueño, como por derecho de sociedad, así la pérdida como la ganancia.»

Es indubitable, que aquesta lley ab lo nom de colon se refereix á n' el arrendatari, com també que de colons n' hi han uns que prenen en arrendament per diner comptat, siguent els altres els qui prenen en arrendament sense diner comptat, que son els que la lley anomena colons aparcers.

Cap més explicació volém donar respecte lo sentit

natural de dita lley. Síguens sols permés observar que forsosament degué de ser la nostra manera d' entén-drerla la que va prevaleixer, ja que sols de conformitat á n' ella ha pogut sostenirse que lo colonat parciari, parcería segons la nostre manera de dir, era un verdader contracte d' arrendament, y aixó tots sabém que sempre aixís fou per tothom entés, á fins y á tant que se publicá lo Códich Civil espanyol, dihém mal, á fins y á tant que ensopegá ab semblant cos de dret lo senyor Martí y Miralles y un xich avans que ell un advocat de Valls, quins senyors cregueren que podían sostenir (tantas cosas per desgracia se poden avuy sostenir) lo que may, pero absolutament may s' havia sostingut á Catalunya, havent sigut ells causa, més que l' advocat del Suprém (aquest, segons nos fa saber lo senyor Martí, no veyá clar l' assumpto y necessitá esser allissonat per ell) de la perjudicial sentencia de 29 de Juliol de 1902.

II

Pero noti's bé, que si lo senyor Martí y Miralles no admet que lo parcer, ó sia lo colon parciari siga arrendatari, en cambi reconeix perfectament, que la paraula colon, segons las disposicions romanas, lo mateix compren á n' aquella persona que arrenda en diner, que á n' aquella altre que porta ó mena las terras á parts de fruyts. Escoltemlo á n' ell mateix, donchs que ben clar ho diu en las planas 148 y 149 del volúm de la Revista Jurídica de Catalunya ahont si conté la seva répli-

ca. Diu aixís: « Jo no veig, ni 'n la traducció ni 'n l' original, que 'l colon parciari sigui anomenat arrendatari, s' anomena aixís al que porta la terra per diner comptat pero al parciari se l'anomena *colonus partarius* y res més. La paraula colon es de comú aplicació á un y altre, al que porta la terrà per diner comptat y al que la porta per part quota de fruyts. » Y en la plana 213 diu: Es induptable que l' arrendatari de fincas rústicas s' anomena y es verdaderament colon, pero no ho es que tot colono sigui arrendatari. La paraula colono es genérica, compren al arrendatari de fondos y al parciari. » Santa confessió, que pot ser 'ns portará á n'els dos, á una perfecta armonia y verdadera inteligencia, respecte á la part que induptablement es més jurídica dels nostres respectius traballs sobre la parcería.

Recordarán els nostres llegidors, sens que entenguém hi hagi necessitat, á faysó del senyor Martí y Miralles de copiar l' un lo dit per l' altre, que un dels punts més essencials de discrepància, entre lo senyor Martí y nosaltres, consisteix en que aquell pretent que 'ls fruyts de la cosa tinguda á parcería, ó á colonat parciari, pertanyen per indivís, al parcer y al amo, mentres que nosaltres havém sostingut que 'ls fruyts els fa en totalitat seus lo parcer, encare que tinga l' obligació de fer entrega d' una quota part al amo.

Al replicar lo senyor Martí, copiant tot lo per nosaltres dit, s' entreté tirantnos una pila de *floretes*, que veurém prompte com per ell se han tornat verdaderes espines; com alló tant repetit en tota la seva réplica, « de ser originalíssima la nostra teoría », « de donar per provat lo que precisament se tracta de demostrar », « de ser fruyt de la nostra especial dialéctica » « d' emplear figuras rectóricas etc. », y « de ser sobre tot *elemental* que

'ls fruyts de la terra s' adquireixen per l' amo de la mateixa per títol d' accesió » .

Si lo senyor Martí y Miralles tingués en més estima lo nom del sabi romanista Carles Mainz, segurament que hauría recordat fentne lo degut cas, que 'n lo primer volúm de la seva celebrada obra de dret romá s'hi conté un capítol ó párrafo, que 's lo 108, quin epígraf per cert molt significatiu, diu: « De l' adquisició dels fruyts per aquell que no es propietari de la cosa » .

Aquest sol enunciat, d' haver sigut recordat per lo senyor Martí y Miralles, hauría constituït segurament per ell una verdadera revelació, y allavors es de creure, que no s' hauría, com ho feu, encarat ab nosaltres, ab ayre de gran mestre, diguentnos, per' aplanamse, que era *elemental*, que l' amo de la cosa feya seus els fruyts de la mateixa per dret de accesió.

Sí, *elemental* es, senyor Martí y Miralles, que l' amo per regla general, fa seus els fruyts de la seva cosa per dret d' accesió, pero també es *elemental* que hi han casos en que succeheix tot lo contrari, fent allavors seus els fruyts de la cosa, una persona que no n' es duenya. Aixís succeheix en lo cas del arrendatari, que es un dels que explica lo romanista Mainz sots l' epígraf més amunt transcrit, siguent de notar que l' arrendatari, al igual que l' usufructuari que tampoch es amo, fa seus els fruyts per la percepció dels mateixos, pera quina percepció vé autorisat per la propia lley del contracte, donchs desde la celebració d' aquest, se suposa que 'l amo lo autorisa pera agafar els fruyts.

Per aixó nosaltres deyam en el nostre opúscol, y sentim gran plaher en repethirho avuy, que, « no es cert que l' amo tingui domini ó condomini, ni sobre 'ls fruyts produhits per la cosa ó terra donada á parcería,

donchs que 'ls fruyts per dirho d' una manera gráfica, podém dir que neixen en les mateixes mans del parcer, qui com á únich que trevallà la terra, en virtut de son titol, n' agafa per la separació y perceció la seva possessió y domini, siguent impossible que l' amo tingui un dret de domini sobre 'ls mateixos, sinó mitjantsant un acte de tradició que li'n fassi el parcer, ja que tractantse de mobles, es d' absoluta necessitat la tradició pera tenir domini sobre d' ells. Els fruyts per consegüent, es indiscutible que pertanyen al masover ó parcer, de la propia manera que pertanyen á qualsevol altre arrendatari, sens que res tingui de particular ó estrany que estiga obligat á ferne entrega al amo, en quant á una quota part dels mateixos. Y es que no hi ha pas incompatibilitat entre esser duenyo d' una cosa, y estar obligat á ferne entrega á un altre persona.

Pero ja estém veient que lo senyor Martí, si no diguessim res més, tot seguit se redressaría y encarantse envers nosaltres nos diría: « sempre hi tornéu ab la vostre sens igual dialéctica, de donar per probat lo que precisament se tracta de demostrar. Conforme estich en que aixó siga veritat tractantse del arrendament propiament dit, pero ja may quant se tracti del colon parciari ».

Recordém que lo senyor Martí té admés que ab la paraula colon, se compren segons dret romá, lo mateix, al arrendatari propiament dit que 'n el colon parciari ó parcer. Donchs bé. Lo tractadista Maynz que fonamenta sempre ab disposicions legals las sevas afirmacions, nos diu que l' arrendatari (no te necessitat de dir expressament que també lo parcer, per entendre ell com nosaltres, que lo parcer es un verdader arrendatari) fa seus els fruyts de la cosa que té ó porta en

arrendament, per estar aixís ordenat en lo cos del dret civil romá del quin ne cita á semblant obgecte, 'ls párrafos 35 y 36 del llibre 2.º, titol primer de l' Instituta, diguent lo 36 que fá referencia á n' el usufructuari y á n' els colons de totes classes, ja que no distingeix entre ells, segons la traducció de 'n García del Corral, lo següent: « Aquel á quien pertenece el usufructo de un fundo, no se hace dueño de los frutos de otro modo que si el mismo los hubiese percibido: y por tanto, si hubiese fallecido, aunque estando maduros los frutos sin haberlos percibido todavía, los frutos no pertenecen á su heredero, sino que son adquiridos por el dueño de la propiedad. Y casi lo mismo se dice también respecto al colono. »

De manera, per consegüent, que 'n quant se refereix al colon, siga aquest de la classe que 's vulgui, perque la lley no distingeix entre ells, y sabut es que quan la lley no distingeix no es lícit distingir, está ordenat per la citada disposició de l' Instituta, que fassi seus els fruyts, al igual que 'l usufructuari, per la percepció dels mateixos, donchs que ben clarament se diu en l' acabament del transcrit párrafo de l' Instituta, « y casi lo mismo se dice también respecto al colono. » Que quasi lo mateix se diu respecte al colon que respecte al usufructuari, perque per lley de naturalesa hi ha una diferencia, consistent que 'n lo cas del colon, encare que mori aquest avans de la percepció dels fruyts, aquests no poden pertanyer al duenyo, com en lo cas del usufructuari, per la rahó sencilla de que se trasmeten al hereu los drets del arrendament, pero no 'ls del usdefruyt. Per aixó la lley se serveix de la paraula *quasi*.

No pot lo senyor Martí y Miralles negar lo que aca-

bém d' exposar, donchs ell té plenament reconegut, segons havem demostrat, copiant dos passatges de la seva réplica, que lo parcer es colon. Y si lo parcer es colon segons ell, te d' admetre, sino vol renegar de la llògica que tant recorda á n' els altres, que lo parcer fá seus els fruyts de la cosa que té á parcería per la percepció dels mateixos fruyts. Tè d' admetreho, perquè aixís la transcrita lley de l' Instituta clarament ho diu, tant per lo que respecta al usufructuari, com al colon, y ja sabem, que, fins segons lo senyor Martí y Miralles, lo parcer es colon.

Cauhen, donchs, completament per terra, totas las sobtills argumentacions del señor Martí y Miralles, de qui esperém d' avuy en avant mereixer distint concepte com á dialéctichs. Ni pot ja pretendre que 'l amo fá seus els fruyts; ni pot insistir sobre allò de voler negar que 'n lo cas de la parcería se tracte sens cap classe de duptes d' un arrendament de cosas y no de serveys; ni pot, en sa conseqüencia, deixar d' admetre que 'l amo per ferse duenyo de la seva quota part de fruyts necessita d' un acte de tradició de part del parcer, donchs que avuy com ahir, pera ferse duenyo d' una cosa moble, precisa la tradició, no siguent exacte, apesar de semblar voler dirho lo senyor Martí, que la opinió de'n Mackaldehy siga contraria á la nostra, donchs que se limita á dir tant preclar autor, en lo passatge que pera contradirnos copia lo mateix senyor Martí y Miralles, « que no es cert que *tota adquisició* de propietat requereixi un modo d' adquirir. » Fins á tenor del Códich civil espanyol, se necessita de la tradició, ó sinó végis lo que 's diu en aquest cos de dret, en son article 1095: « El acreedor tiene derecho á los frutos de la cosa desde que nace la obligación de entregarla. Sin em-

bargo, no adquirirá derecho real sobre ella hasta que le haya sido entregada. »

Després de quant queda exposat, resulta quasi excusat dir, que lo senyor Martí y Miralles se pot guardar en la calaxera pera millor ocasió, la doctrina en quina virtut hi han autors que volen distingir entre propietat revocable y irrevocable, senyalant dos classes de la primera, una *ex tunc* y altre *ex nunc*, ó sia la primera, que 's aquella quina causa de revocació, al dir dels aludits autors, se trova ja 'n l' acte de l' adquisició y quins efectes per consegüent se remontan á n' el dit moment, y la segona que 's la que diuhen que resulta d' un fet posterior á l' adquisició y quins efectes comensan desde 'l moment de la revocació mateixa.

Ens pregunta lo senyor Martí y Miralles, que l' hi diguém, nosaltres que admetém que 'ls fruyts de la parcería son del parcer encare que ab l' obligació d' entregarne una quota part al amo, quina classe de propietat revocable té lo colon sobre els fruyts de la cosa tinguda á parcería. A semblant pregunta, seguint la doctrina d' en Maynz, que 's la més generalisada, y que no consta contradita pels texts legals ab excepció de dos hipòtesis aisladas, debém contestar secament, que no se tracta de cap classe de propietat revocable, sino que lo parcer en virtut de la transcrita lley de l' Instituta, es amo, però d' un modo irrevocable dels fruyts que neixen de la cosa tinguda á parcería, siguent l' obligació que té de fer entrega al amo, d' una part de fruyts, una relació merament personal entre l' amo y lo parcer, quedant aquest lliure pera la validesa del acte, de transmetrer á un tercer la totalitat dels fruyts, els quins en poch ni 'n molt no podrían esser pas reivindicats pel amo, donchs aquest tant sols tindria contra lo parcer

una acció pera reclamar danys y perjudicis, de la mateixa manera que aquella persona que hagués comprat una cosa moble, quin venedor avans d' entregarli l' hagués venuda á un altre fentli'n la deguda entrega, se quedaría sens la cosa, y sols ab la corresponent acció pera reclamar danys y perjudicis á n' el venedor.

Y respecte á la dificultat que presenta provinguda de la circumstancia de poder rellogar, l' arrendatari, lo qual diu que també sería aplicable á n' el parcer si la parcería participés de la naturalesa jurídica del arrendament, debém dirli que sempre s' ha tingut aixó'n compte entre nosaltres, y per aquest motiu veurá lo senyor Martí el día que se dediqui á examinar contractes de parcería del nostre pays, que ab sobrada frecuencia s' hi consigna en un dels pactes la prohibició de rellogar las cosas donadas á parcería.

III

Lo senyor Martí y Miralles, compreguent sens dubte que había de fer efecte á tots els que 'ns llegíssin, l' explicació del dret viscut en lo nostre Bisbat respecte á la parcería, se decidí á pendre lo que 'n podríam dir l' ofensiva y aixís se ficá dintre lo que ell se vol creure que nosaltres ho haviem de considerar com á privatiu nostre. Pera donar satisfacció á n' aquets seus desitjos, degué considerar ell que n' hi havia prou ab esventar, al revés, un llibre ó fascicle que degué trovar coleccionant la Biblioteca del Colegi d' Advocats de

Barcelona, quin honorífich encárrech l' hi fou encomenat.

Lo llibre en qüestió vé constituït per la Memoria que fou premiada en l' any de 1863, per la Junta provincial d' Agricultura, previ dictámen d' un Jurat de gent respectable del pays, á n' el que fou molt ilustre ampurdanés D. Narcís Fages de Romá. En aquest llibre precisament s' hi trova la demostració més patent de ser un fet realment cert el per nosaltres apuntat, de que 'n las nostres comarcas, ab inclusió de l'Empordá, en quina hermosa y oberta terra vegérem la llum primera, sempre fou considerada la parcería com un contracte d' arrendament.

Pera provar lo senyor Martí y Miralles que la parcería en l' Empordá sols en té 'l nom d' arrendament, transcriu d' una banda lo lema que precedeix á dita Memoria, y que diu: « El arrendamiento á parte de frutos más que arrendamiento debe ser (senyal que no ho era dins lo pays en que l' autor escribía) una sociedad entre propietario y colono, y en ellá deben andar unidas la labranza y la ganadería (lo qual vol dir que no hi anavan pas) repartiéndose con equidad los productos de ambos;» y d' altre part, copia alguns dels pactes que integran lo model ó fórmula que lo dit senyor Fages proposa pels arrendaments que ell ne diu: « á mitad de frutos y del ganado para una heredad mayor de 25 hectáreas. » Pero nótis com lo mestre de llógica senyor Martí y Miralles, té bon cuydado de no fer pas avinent á n' els seus llegidors, que lo senyor Fages, en lo seu lluminós y per demés interessant treball dins los dominis de la sociología y del dret constituent, no diu pas que reflexi la seva fórmula ó model lo dret viscut en el territori del Empordá, teatre genuhí de las obser-

vacions del autor, sino que ans bé té per objecte inclinar á n' els propietaris y parcers á que se separin de las prácticas en ús pera atemperarse á las prescripciones que ell proposa y que considera més profitosas pels comuns interessos d' amo y parcer. Si hagués llegit lo senyor Martí y Miralles lo preàmbul del senyor Fages que precedeix á la pre dita fórmula ó model, ja no' ns hauría dit, ab tó de triomph: «Dexemnos de noms y mirém de fit á fit la realitat, y veurém ben clar que, malgrat los agressos de que 'ns parla lo doctor Saguer, la parcería no es un contracte de arrendament ni á Girona y son bisbat, ni fora de aquell territori.»

Mes ja que lo company Martí, tingué tant llastimós descurt, ab tot y havernos parlat en lo comensament de la seva réplica, del seu *ferm proposit de seguir pas á pas á la veritat*, diguemli ben alt nosaltres, que de tot lo preàmbul de dita obreta ne resulta ab esplendent claretat que l' autor lo que se proposava era influir en l' ánim dels seus conterranis pera que 'n l' explotació de las terras procedissin en virtut d' un contracte que tingués molt de societat, sobre tot pera millor armonisar lo cultiu de las terras ab la necessitat de tenir prats per lo bestiar. No cal pera provar la nostra dita, que copiém tot lo mentat preàmbul. Es suficient que transcribím las últimas paraulas del mateix, perque d' ellas ne resulta que la fórmula de contracte que serví á n' el senyor Martí y Miralles pera declararnos vensuts en la nostra explicació del dret viscut, sols, segons confessió del propi senyor Fages, tingué aplicació en una hisenda de la provincia de Girona.

Diuhen aixís las aludidas, per lo senyor Martí aclaradoras paraulas: «Advierte también el propio autor de este proyecto, que no es una mera teoría la que so-

mete al juicio del Jurado, puesto que lo mismo que propone y formula se halla ya en ejecución de algunos años á esta parte en una hacienda de esta misma provincia, sin que hasta ahora haya surgido inconveniente ninguno de su adopción, antes por lo contrario se hallan satisfechos de ella propietario y colono, habiendo éste pasado al nuevo sistema sin experimentar contrariedad ninguna y viendo doblar el capital que tenía empleado en el ganado en ventaja de su peculio, y muy especialmente de la explotación que se le confiara y que emprendió con nuevas y para él desconocidas fuerzas.»

Després de tot lo dit, siguens permés creure que tant prompte 'ns haurá llegit nostre ilustrat contrincant, voldría no haver ensopegat ab lo famós llibret del senyor Fages y Romá, ó quant menys no haver tingut la lleugeresa de mentarlo en lo sentit per ell citat, y en part transcrit. Are si que nosaltres, parodiant a n' en Martí y Miralles, podém dir: Decididament lo senyor Martí ha escrit molt depressa la seva réplica, y además podriam afegirhi, ab gran apassionament. Retiri donchs aquellas paraulas que vosté, després de parlantse de la famosa fórmula del senyor Fages y avans de comensar part de la transcripció de la mateixa, escriu ab tant de goig: «Al Bisbat de Girona tampoch es arrendament la parcería.» Rendeixis devant de l' eloqüencia dels fets, com vosté diu, y reconegui que per aquesta vegada l' ha ben errada pro de mitg á mitg. A n' aixó l'ha conduhit l' afany d' atacarnos fins á casa nostra, segons expressió de vosté mateix, havent quedat com clucat d' ulls. Qué hi farém. Es alló que dihuen en lo meu pays, de que devegadas un hom se pensa senyar-se, y lo que fá es traures els ulls.

IV

Volém ja acabar, dedicant sols quatre tochs finals á n' alguns petits extréms dels quins uns si no tenen gran importancia pels llegidors afecten de debó á la nostra *exestimatio*, y no podém deixarlos en absolut incontestats.

No cal que insistím ja més sobre l' absurdo que resulta de voler aplicar á Catalunya en la institució de la parcería, lo Códich civil, en concepte de dret supletori.

Reconeix lo mateix senyor Martí, que, « es clar que si la parcería sigués per dret catalá un arrendament, sería cosa evident que á Catalunya podríam desahuciar als parcés pel procediment especial reglat en la lley processal civil, pero l' indiscutibilitat de dita aplicació pressuposa la indiscutibilitat d' aquella naturalesa jurídica que jo he tingut de negar á la parcería.»

Mes com nosaltres creyém haver demostrat tot lo contrari, per aixó enteném que no es pas duptós que lo procediment de desahuci es l' únich que debía continuarse aplicant á la parcería. O sinó, que es digui lo senyor Martí y Miralles, ¿perqué fins are s' havia aplicat á la parcería lo judici de desahuci? Si per tothom fou considerada arrendament avans de la vigencia del Códich civil y fins després de la publicació de semblant Cos legal, ¿perqué avuy se posa aixó en dupte?

¿Pot admetre ningú en serio, a pesar d' afirmarho lo senyor Martí y Miralles, que una institució tant ex-

tesa á Catalunya com la de la parcería, estiga manca-da de dret positiu que la reglamenti?

Per haver escrit algunas paraules que tenen relació ab lo que 'n podem dir la moral del advocat, lo senyor Martí se desfá contra nosaltres ab un verdader devassall d' impropis, y s' exten en llargas consideracions tant respecte á la moral del advocat en general, á quin fi examina l' opinió d' una pila d' autors, com respecte á la honorabilitat de la toga catalana, que vol suposar ha sigut per nosaltres atacada, afirmant expressament que no havém guardat á n' ell lo respecte y cansideració que tot company deu á un altre, tot lo qual motiva que al final de la seva molt erudita réplica hi estampí aquestas quexosas paraulas. « Lo doctor Sauer á qui podría perdonar lo mal que 'ns hagi pogut fer entre 'ls qui no son amichs meus, pero á qui no puch dispensar l' obligació de repararlo, sabrá lo que ha de fer».

Quan no hi hagués hagut cap altre motiu que llegitimés aquesta nostra resposta, hauríam constituhit las transcritas paraules causa més que suficient pera fernos entrar altre volta en combat, encare que sols pera rectificar secament á n' el senyor Martí y Miralles, ja que per avuy, lo que per altre part sería desviarnos de la nostra primera qüestió, y cantar molt fora de chor com feu lo company Martí, noensem tractar per extens de la moral del advocat.

Tot l' erro del senyor Martí y Miralles, al volerse donar per ofés y molestat per la publicació y contingut del nostre opúscol sobre la parcería, y lo voler considerar además atacada l' honorabilitat de la classe, parteix del punt de mira inexacte. de que nosaltres al escriurer aquellas paraules, de que « ab tot lo que passa se pot

pensar que hi han masses advocats que se deixan llogar », nos referíam d'una manera directa á n'el propi senyor Martí y Miralles, donchs es de saber que aquest diu en la réplica, que la nostra escomesa fou produhida pel fet d'haver defensat la doctrina de no ser aplicable á la parcería lo judici de deshauci. Mes com sia, que ben clarament resulta del nostre opúscol, que las breus consideracions que férem sobre la moral del advocat, las feyem derivar, no de lo obrat com á advocat pel senyor Martí, sino de lo dit per aquest com á publicista en una nota del seu fascicle, qu'ell mateix nos fa saber en la réplica que 'ls seus companys l'hi han manifestat que alló no podía dirse en públich, per aixó cauhen per la seva propia base les acusacions que vol fernes lo senyor Martí, de qui expressament diguerem que 'l consideravam advocat de recta conciencia. Cregui, y estigan ben persuadit lo senyor Martí, que si haguessim tingut motius pera creure 'l advocat sens conciencia, si bé no hauríam pas manifestat que 'l consideravam indigne de vestir la toga, molt menys hauríam tingut la despreocupació y baixesa de calificarlo d'advocat de recta conciencia.

Pera res absolutament havém parlat, pera sentar nostre teoría sobre la moral del advocat, que 's la que seguiríam si exercísim aquesta, en principi, nobilíssima carrera, del cas concret defensat pel senyor Martí, que 'n tant creyém que 'l defensaría de bona fé, en quant, pera nosaltres, quasi ho demostra, apart las inmillorables referencias que del senyor Martí sempre havém tingut, lo fet de tenint lo valor de las propias conviccions que deu tenir tot home honrat, y que á tants manca, acudir á la pública discussió; ja devant la Academia de Llegislació y Jurisprudencia, ja per medi

de la publicació de dos interessantíssims fascicles. Pot haver quedat vensut lo senyor Martí pel vot unánim de l'Academia y de tots els quins s'han ocupat en públich d'aquest assumpto, pero plenament ha demostrat que es home de conviccions.

¿Creu are lo senyor Martí, que tant ardent defensor se mostra de la classe á que pertany, si sería gayre important lo tant per cent dels advocats que estiguessin disposats á fer en tot moment públicas, las sevas pretensions devant dels tribunals de justicia? Convoqui lo senyor Martí á tots los advocats, comensant per aquells que sols s'els coneix pel gran despaix que 's diu tenen, y els hi proposi la constitució d'una associació d'advocats que 's comprometin á no tenir cap assumpto quina publicació no autorisin en lo butlletí de la propia associació, com á senyal patent y manifesta, de que 'n tant estiman justas, legals y dignas las sevas pretensions, en quant no tenen cap inconvenient en que se fassin ben públicas. ¿Qui dupta que si la classe tota procedís d'aquesta manera, s'evitarían de vegadas reclamacions perjudicialíssimas pel benestar dels ciutadans y que algunas, son verdaderament monstruosas? Mes fassi lo senyor Martí la prova, ell que sembla tenir tanta empena y que tant immaculada considera la professió, y díguins després l'èxit que obtingui.

A n'el senyor Martí que tant s'ha enfurismat, pels, sols per ell suposats, atachs nostres á la seva personalitat d'advocat, y á la classe tota, sobre la quina per cert « res depressiu s'hi conté » en nostre opúscol, segons expressió del sabi y molt prudent catedràtic de Dret canónich de l'Universitat de Barcelona D. Joseph Estanyol, el convidém, á n'ell, que demostra tanta dis-

posició y afició al estudi, per el quin deu tenir més temps que nosaltres, enfeynats en altres assumptos ademés dels de la carrera, y una tranquil·litat d'esperit que perderem á causa de ben punyentes feridas morals que 'ns atravessaren l'ánima, el convidém repetim, á que fassi un verdader estudi respecte la moral del advocat, cercant principalment dins lo total contingut dels plets que se sostenen, quina siga la verdadera conducta dels seus companys en general, á fi de que una vegada ben coneguda, se pugue saber si la societat deu ó no preocuparse de l'actual organització de la classe d'avocats, si es com creyém, que d'una ó d'altre manera deu conservar-se, per defectes que's troessin en lo seu funcionament, no debent arribarse may á n'el complet llicenciament de la mateixa, per més que aixó sostingui lo conegudíssim y molt expert publicista D. Pere Dorado, catedràtic de l'Universitat de Salamanca, qui, després de repetir la molt crua frase de'n Joaquim Costa, de que l'atogacia es *una institució de paràsits corruptors*, diu que la supressió de la mateixa fora lo millor servey que á la societat podrían fer els Poderes públics.

Nos sembla que lo senyor Martí, que s'ha mostrat tant susceptible ab ocasió de lo dit per nosaltres, á propòsit de lo dit per en Dorado y en Costa y á propòsit de distins projectes encaminats uns, á limitar lo número de personas que exerceixin la carrera, y dirigits altres á imposar las costas judiciales al advocat quin patrocinat fos considerat temerari, té ben amplíssim camp pera correr en la defensa de la classe y en lo sosteniment d'altíssims interessos socials.

Pero l'hi aconsellaríam no obstant, si volgués ell endinsarse en tant utilíssim treball, que al examinar

quina siga, y sobre tot quina dega ser la conducta dels advocats, anés ben apolit, com dihém en lo nostre viatge, al sostenir alló que sosté en la seva réplica de que se poden defensar totas las causas probables, tant las que anomena més probables com las que califica de menys probables, donchs que en virtut d'aquesta teoria, sens escrúpol de cap mena, poden ser els advocats els més segurs introductors (desgraciadament ja ab massa freqüencia ho son) de tot el dret contingut en lo Códich civil, donchs que's per demés claríssim que donada la tendència insintiva y reflexiva dels tribunals pera aplicarnos lo dret general, sempre es probable obtenir la victoria apoyantse ab articles del Códich civil.

Are bé: ¿se pot considerar aixó, moral, convenient ni patriòtic? Si en aquest sentit se resolguessin els advocats catalans, allavors deixaríam de presentar ab orgull els nostres títols de juristas. Avans que advocats voldríam esser, en semblants moments, no més que ciutadans, no més que fills de Catalunya, per, ab tota la forsa dels nostres pulmons, poder cridar: «A fora 'ls enemichs de la llibertat de la terra. A fora 'ls destructors del patrimoni moral de Catalunya».

Are que 'ns perdoni lo senyor Martí, si per tant temps, á n'ell y á n'els que han de llegirnos, els hi havém fet regruar la nostra resposta, per la quina esperavam y havém esperat en vá, la publicació en la Revista Jurídica de Catalunya, del treball que lo senyor Abadal llegí en l'Academia de Llegislació y

Jurisprudencia, sintetisant lo criteri de tant valiosa entitat sobre la debatuda qüestió de la parcería, publicació que, á part d'esser molt indicada, fou anunciada desde las planas d'un diari de Barcelona.

